Evînê Fakûlteya Rojnamevaniyê li Ûnîversîteya Stockholmê xwend.

Evînê bihara borî fakûlteya rojnamevaniyê xwend.

ناڤێ دائرەیان، و دەسگەهێن برێڤەبر

٥٧) جارنان زۆرە کۆ مرۆڤ ڤاڤێر بکە کا چ ناڤێ خوەسەر و چ ناڤێ ئزاهی یە ـ نەمازە ناڤێن دائرە، دەسگەهێن برێڤەبر و ییێن وەکی وان. ما گەلۆ حکوومەت، *مەجلسا بەلەدیەیێ*، *شالیاریا دەرڤە*، *دائرەیا بکران*، *دائرەیا پۆستەیێ*، *دائرەیا باج و بدەیێ*، *شالیاریا پاراستنێ* و ییێن وەکی ڤان ناڤێن خوەسەرن یان ژی هەڤەناڤێن وەلێ نە کۆ سالۆخا کارێ ڤان ئۆرگانان ددن؟

پرانیا ناڤێن وها هەم ناڤێن خوەسەرن هەم ژی هەڤەناڤێن سالۆخدەرن. ل گۆری ڤان قاعدەییێن ل ژێرێ هەرەکە بکە.

٥٨) دائرەییێن مەرکەزی و ئۆرگانێن دی کۆ د بابەتا خوە دە ییێکانە نە، دڤێت ب گردەکێ بێن نڤیساندن. لێ گهانەک و داچەکێن د نێڤبەرا بێژەییێن سەرەکە دە ب هوورەکێ تێن نڤیساندن.

Wezareta Derve, Komîsyona Karê Ziraî, Daireya Bikiran, Dadgeha Bilind, Daireya Karûbarê Biyaniyan

هەگەر کۆ مرۆڤ نە ئەمین بە کا گەلەک دائرەییێن ژ عەینی بابەتێ هەنە ئان نۆ، هنگێ مرۆڤ گردەکێ ب کار تینە. ناڤێ komîte, komîsyon, teftîşxane

و یێن وەکی وان ب گردەکێ تێن نڤیساندن.

Delegasyona lêkolînên mafê mirovî
Şûraya pirsên exlaqî û bijîşkî
Komîteya parastina bircên Diyarbekirê

٥٩) ناڤێن کۆ ب گردەکێ تێن نڤیساندن د فۆرما خوە یا کورت دە ژی گردەکێ دپارێزن؛ هەگەر کۆ وان ناڤ هێ ژی کاراکتەرێ خوەسەریا خوە بپارێزە.

Federasyon(Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê)
Parlamento (Parlamentoya Herêma Kurdistana Iraqê)

فۆرما کورت یا هنەک ناڤێن گشتی کۆ کاراکتەرەکێ وان یێ خوەسەر نەبە، هەرتم ب هوورەکێ تێن نڤیساندن: heyet, daire, rêveberî, şûra, enstîtû, komîsyon, wezaret, komîte و یێن وەکی وان.

٦٠) *ئاوارتە.* ئەڤ هەڤەناڤێن ل ژێر ب هوورەکێ تێن نڤیساندن:

dewlet mîrekî, hikûmet, ofîsa hikûmetê, parlamento, ordu, hêza hewayî, hêza deryayî, hêza bejiyê, hêza cengê, hêza parastinê, polîs, gumrik, diyanet.

«Dewlet, hikûmet, wezîr û wezaret, polîs û cendirme bi nêv û destê miletî têne danîn, û karê wan parastina heq û qanûn, rehetî û xweşiya xelkê ye.

Cicatmilet, ji nimînendeyên miletî bihevketî ye; û wekîlên milet serekê dewletê dibijêrin; hikûmet, ango wezaret, bi destê serekwezîrî tête dayîn; heke nimînendeyên miletî qîma xwe pê tînin, wezaret dimîne, heke no, ew diçe, û yeke din tê cihê wî.»

کەڤنەزان(١٩٤٥)، «دەمۆکراسی»، رۆژا نوو، هژم: ٥٢

هەڤـەناڤـێ کـەسـان هەرتم ب هوورەکێ تـێت نڤـیـسـاند، هەرچەند ئەو هەڤـەناڤـێ دائرەیەکی ژی بە.

dadgirê giştî, serekkomandar, wekîlê dadê, wekîlê bazirganiyê, miftî, qazî, doltor, awokat, mihendis, mamhoste, mîr, axa.

«Rojekê mîr Miheme bi hinceta nêçîrê, dîsan çûbû bal perîya xwe ve. Berî ko bigehe şkeftê xulamên xwe li cihekî hiştibûn û ji wan re goribû ko medin pey wî. Mîr çû; xulam, mifirdî pêleke drêj li hêvîyê man. Mîr ned

ihat. Dinya li wan dibû êvar. Yekî ji xulaman guh neda hevalên xwe ji wan veqetîya da rê û çû, li mîrî bigere. Mîr û perî li ber devê şkeftê rûniştîbûn. Zarowan di dora wan de dileyîstin. Mîrî berê xwe dabû şkeftê, keçperî di peşberê wî de bû. Xulam wekê ew dîtin jûvan bû, dil kir ko xwe veşêre û şûn ve vegere. Lê çavê perîyê pê ketibû. Perîyê bawer kir ko mîrî bêbextî lê kiriye; bû firolek û digel zarokên xwe winda bû. Mîr bi lerzeke ecêb ket. Xulaman darûbestek çêkirin, mîr lê kirin, berê wî dan Cizîrê. Bi rê ve, mîr çû rehmetê. Malikên jêrîn ji stranekê ye ko wesiyeta mîr Miheme dibêjin-ê.»

ئازيزان، هەرەكۆل(١٩٣٤)، «بيريا بۆتان»، هاوارم هژم: ٢٥

شانەک

کورتەناڤێ هەڤەناڤی کەسان ب گردەکێ تیێت نڤیساندن: dadgirê giştî (DG), serekkomandar(SK), wekîlê dadê(WD)

٦١) تەماميا ناڤێ دائرەيێن هەرێمی و بەلەديەيان ب گردەکێ تیێت نڤیساندن.

Belediyeya Diyarbekirê, Daireya Heczê li Cizîrê, Daireya Polîsî li Şernexê, Meclisa Belediyeya Şêrtê, Heyeta Kulturê li Wanê

ناڤێن کۆ نە تمام بن رۆلا ناڤێن ئیزاهی دبین و ب گشتی ب هوورەکێ تێن نڤیساندن.

meclisa belediyeyê, komîteya birêveber ya belediyeyê, belediye, dadgeha destpêkê

٦٢) بەش و پارچەییێن کـــۆ د نێڤ عـــەینی دائرە، شـــرکـــەت و دەسگەهێن دە نە ب هوورەکێ تێن نڤیساندن.

beşa ragihandinê, servîsa teknîkî, beşa plankirinê, sekretaryaya nêvneteweyî, seksyona ewleyiyê

بێژەیێن کۆ ژ ناڤێن خوەسەر چێبوونە

٦٣) بێژەیێن کۆ ژ ناڤێن جۆگرافیک یێن خوەسەر چێبوویی بن هەرتم ب هوورەکێ تێن نڤیساندن. هەروها ناڤێ نەتەوە و زمانان ژی هەرتم ب هوورەکێ تێن نڤیساندن.

stockholmî, cizîrî, diyarbekirî, fereşînî, herekolî, botî, torî, didêrî, emerîkî, firansî, swêdî

«NÛŞEYÊN ECEMISTANÊ - Piştî ko ûris û ingilîz ketine Ecemistanê kurdên Ecemistanê hinek bihna xwe da. Lê eceman ev serbestî ji kurdan re tiştekî zêde hes

ibande û ji nû ve dest bi şidandina kurdan kir. Li ser vê yekê kurd li ber hikûmeta Tehranê asê bûne. Ecem û kurdan li hev xistine. Di girtinhevên pêşîn de, wer dixuye, zora eceman çûye. Eceman di vê mehê de, li Tehranê ordiyek saz kiriye û li 18ê mehê vê orduyê berê xwe da Kurdistanê.»

نێرەڤان(١٩٤٢)، «رەوشا دنیایێ»، هاوار، هژم: ٤٤

٦٤) بێژەیێن کۆ ژ ناڤێ کەسان چێبوویی بن ب هوورەکێ تێن نڤیساندن.

darwînîst, marksîst, lenînîst,
zerdeştî, mesîhî, bedirxanperest, tawisparêz

رەنگدێرێن کۆ ژ ناڤێ کەسان چێبوونە ب گردەکێ تێن نڤیساندن. مەبەست ژێ «ئەو تشتا وەکی یا ...»یە. formûlasyoneka Celadetkî فۆرموولاسیۆنەکە ژ جەلادەتی، aştiyeka Hitlerkî ئاشتیەکە ژ هتلەری. ل ڤێدەرێ رەنگدێر بەرسڤا پرسەکا وها ددە: یا کێ؟ هنەک نموونەیێن دی: vekîta Kamirankî, raçandina Xelîfekî.

ڤان نموونەیێن ژۆرێ بدە بەر شاشیتیەکا جەلادەتکی، کۆ مەبەست ژێ نە تشتەکا جەلادەتی کریە. ل ڤێدەرێ رەنگدێر پرسەکا وها ددە: ب چ ئاوایی؟ هنەک

نموونەیێن دی: îmaneka mihemedikî, welatparêziyeka bar-
.zanikî , kurdîtiyeka berzencikî

د بێژەیێن دەمدیارکەر دە

٦٥) بێژەیێن دەمدیارکەر ب هوورەکێ تێن نڤیساندن. ئەڤ ژ بۆ ناڤێ رۆژ، هەیڤ و دەمسالان ژی وەلێ یە. جەلادەت ئالی بەدرـ خان ناڤێ رۆژ، هەیڤ و دەمسالان ب گردەکێ دنڤیسە. ئەز گەلەکێ لێ خەبتیم کۆ فێم بکم کا چما وی وەلێ کریە، لێ ل ت دەران من بەرسڤەک نەدیت. ژ بەر ئەم دزانن کۆ جەلادەت ئالی بەدرـ خان ناڤێ نەتەوە و زمانان ب هوورەکێ دنڤیسە. جەلادەت د مەسەلا هوورەک و گردەکان دە هەرتم وەکی فرانسیێ هەرەکە کریە، لێ تەنێ د بێژەیێن دەمدیارکەر دە وەلێ نەکریە. ب یا من دڤێت مرۆڤ ناڤێ رۆژ، هەیڤ و دەمسالان ب هوورەکێ بنڤیسە.

havîn, zivistan, pehîz, bihar, şemî, yekşem, duşem, sêşem, çarşem, pêncşem, în, kanûna-paşiyê, sibat, adar nîsan,gulan, hezîran, tîrmeh, tebax, îlon, çiriya-pêşiyê, çiriya-paşiyê, kanûna-pêşiyê.

«Demên salê
Di salekê de çend dem hene? Di salekê de çar dem hene: bihar, havîn, payîz û zivistan. Di payîzê de hewa çawa ye? Di payîzê de hewa eydî ne gelek germ e û

ber bi dawiya payîzê hewa sar dibe û pelên daran sor, û çûn dibin û diweşin. Zivostan çawa ye? Zivistan dema berf û baranê ye, dinya yek car dibe sar, serma dora me digire. Bihar xweş e? Belê, bihar gelek xweş e, serma namîne, bexçe û gul û gulçîçekine rengereng dikenin, eziman dibe heşîn, zaro li ser rê û di nav kuçe û kolanan de dileyizin. Tu li ser havînê çi dibêjî? Havîn germ û comerd e. Havîn nandaya me ye. Di havînê de xwarin û vexwarin baş dibin, zad, meywe, heşînatî dibin erzan, xelk têra xwe dixwin.»

بەدرـ خان، کامران ئالی(١٩٨٩)، Le kurd sans peine، رووپ: ٥٢

هەروها هەڤـەناڤێ هنەک رۆژێن ب تایبـەت ژی ب هوورەکێ تێن نڤـیـسـاندن. نەورۆز ژی نە ئاوارتەیێ ڤی قـاعـدەیی یە. ئەم ببـێـژن ناڤێ کـەچەکێ نەورۆزە د دیالۆگەکێ دە ئەم «نەورۆز هات» دنڤیسن. ئایا ئەم دێ ب چ وەجهی بزانن یا کۆ هاتی کۆ ناڤێ وێ نەورۆزە و نە جەژنا نەورۆزێ یە؟

هەروها عـەینی نموونەیێ ژ بۆ ناڤێ هەیڤ و دەمـسـالان ژی بجەربینە. گـاڤـا ئەم ببێژن «گولانێ بهار ب خوە رە ئانی» د ئەسلێ خوە دە دڤێت مەبەستا مە دو کەس بن کۆ ناڤێ یەکێ «گولان» و یا دی «بهار»ە. هەگەر مەبەستا مە هەیڤا «گولانێ» دەمسالا «بهارێ» بە دڤێت ئەم ب هوورەکێ بنڤیسن.

bîstûyekê adarê, yekê gulanê, roja dayikan, roja xwidêdanê, serê salê, şeva înê, şeva qendîlê, newroz

٦٦) پەریۆد و بوویەرێن دیرۆکی ب هوورەکێ تێن نڤیساندن.

cenga cihanê ya pêşiyê, cenga sihsalan, şoreşa fransî, şeva gîskberdanê, şerê Xelîcê, sedsalên rûreşiyê, demê ziraetçandinê

د جهێن دی دە

٦٧) د ناڤێن پرتووک، فیلم، بەرهەمێن هنەری، بەرهەمێن مووسیکی، ئەکسپۆزسیۆن و یێن وەکی وان دە تەنێ بێژەیا پێشییێ و ناڤێ کەسان ب گردەکێ تێن نڤیساندن.

Eyşana Elî
Şahîno
Kîme ez
Hey li min xerîbê
Yar gewrê

شانەک١

ژ بۆ ناڤێن پرتووکێن دینی پرێ جاران گردەک تێت ب کار ئانین: Incîl, Qur’an, Tewrat, Mishefa Reş, Avesta. ئەڤ قاعدە گاڤا مرۆڤ بەهسا ناڤێ

پرتووکێ بکە دەرباس دبە. هەگەر مرۆڤ بەهسا هەژمارێن پرتووکێ یان ژی تشتێن کۆ مرۆڤ ددە بەر پرتووکێن دینی بکە، دڤێت مرۆڤ هوورەکێ ب کار بینە.

Misilmanan bi hezaran quran rêkirin Kafkasyayê.
«Mem û Zîn» û «Hawar» quranên kurdan in.

«Ji xwe felsefe û nivîsandin ango destpêka pêşketina cihanê bi heyîna nijadê me ve girêdayî ye. Cihandostî, cihanbratî jî destxetê me ye.
Navê kitêba zerdeştîyan Avesta[italîka min] ye. Nivîsevanê wê zerdeşt e. Dema nivîsandina Avestayê biewleyî hêj ne hatiye zanîn. Hin nivîsevanên rojavayê dibêjin ko şeşsed sal berî Îsa pêxember hatiye nivîsandin. Hinekên din û zerdeştî bi xwe bawer in ko Avesta pênchezar sal berî Îsa pêxember hebû. Herhal kitêbeke gelek kevn, mezin û hêja ye.»

بەدرـ خان، کامران ئالی(١٩٣٥)، «زەردەشت»، هاوار، هژم: ٢٦، رووپ: ٩

شانەک٢

هەڤـەناڤێ قـانوونان وەکی قـاعـدە ب گـردەکێ تێن نڤـیـسـاندن: Qanûna trafîkê, Qanûna medenî, Qanûna hemwelatiyê.